

Для шчасця неабавязкова мець рукі і ногі

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Жудаснае супадзенне: здарылася бяды 8 мая — напярэдадні Свята Перамогі. Толькі праз гады гэтую дату ён пачаў называць Другім днём нараджэння.

— А літаральна за тыдзень да гэтага ўпершыню прагуляўся з дзядушчынай. Як вам гэта растлумачыць? Я быў натхнёны, унутры бурліла. Хацелася кахаць, здзяйсняць прыгожыя ўчынкi, — успамінае суразмоўца.

Ён да таго выбуху паспяхова займаўся спортам. У тым ліку вельмі паспяхова — каратэ. Было шмат планаў у спорце і жыцці. Але...

У мінскім военным шпіталі яму цалкам ампутавалі ногі, правую руку, ад левай засталася кукса. Спачатку думаў, што гэта ўсё проста жудасны сон. Спадзяваўся, што прачнецца — зноў убачыць сябе здравым. Некалькі месяцаў «спрабаваў працуцца».

Воіны-інтэрнацыяналісты ў шпіталі маральна падтрымалі юнака. Адзін з іх таксама прайшоў праз ампутацыі... Аляксея пачынаў разумець, што і без ног, рук можна жыць. Ён шчыра ўдзячны медыкам і псіхолагам. Яны навучылі сваякоў правільна да яго ставіцца. Не шкадаваць, не «сюсюкацца», як з малым дзіцем.

Пратэзы Аляксею насіць нязручна. Таму ў горадзе і іншых мясцінах яго можна сустрэць у калясцы.

Пачынаў бізнес з... маршруткай

З Аляксем пазнаёміліся перад адкрыццём клубнага дома «Крылы надзеі» на базе тэрытарыяльнага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Першамайскага раёна горада Віцебска. Ён, як кіраўнік дабрачыннага фонду «Павер у сябе», паабяцаў падтрымку клубу. Яму таксама калісьці ахвяравалі грошы добрыя людзі і сацыяльна адказныя фірмы. Менавіта дабрачынная дапамога стала стартавым капіталам для адкрыцця свайёй справы.

— Перспектыва жыць на пенсію па інваліднасці і стаць абузай для сваякоў мяне не вабіла. У мяне цудоўныя бацькі, брат, маладзейшы за мяне на 3 гады, дзядуля і бабуля. Яны б кармілі і апраналі, і побыт наладзілі. Але я хацеў мець уласную сям'ю і дзяцей, — працягвае Аляксея.

Калі яму было гадоў 19, ён усур'ёз задумаў заняцца бізнесам. Грошы для стартавага капіталу вырасылі патраціць з дабрачыннага рахунку, які быў адкрыты на яго імя. Там назапасіліся пералічэнні за некалькі гадоў.

Сам наведваў кабінеты чыноўнікаў, каб аформіць паперы, гутарыў з адказнымі асобамі. Не ўтойвае, што не заўсёды, мякка кажучы, знаходзіў паразуменне. Некаторыя каля скроні круцілі пальцам: які бізнес?

— «Хай дома плача і сумуе!» — чуў. Маўляў, чаго ходзіць па кабінетах, калі ёсць сваякі? Мяне гэта злавала, але і падзадорвала, — расказвае прадпрымальнік.

Першы бізнес — маршрутка. Каб набыць аўто, ездзіў з сябрам Аляксандрам Скарбавым і яго татам у Германію. Каб сэканоміць на гатэлі, спалі ў машыне. Так былі занятыя на чужыне, што Аляксея забыўся пра свой дзень нараджэння.

— Прачнуліся ў салоне. Саша пытае: які сёння дзень? 22 студзеня? Ваў, тж я сёння імяніннік! — усміхаецца суразмоўца.

Аляксея старанна вывучыў заканадаўства, якое тычыцца бізнесу. Дапамагалі маці — былы галоўны бухгалтар — і малодшы брат Артур. Мабыць, Бог усё так наладзіў, каб малады чалавек, пасля перанесеных выпрабаванняў, меў магчымасць рэалізавацца ў жыцці.

Аляксея Талай лічыць, што вялікі праблем для адкрыцця свайёй справы ў Беларусі няма. Ён гандляваў адзеннем на рынку, у тым ліку і «сэканд хэндам». Потым пабудоваў будынак у Оршы, каб памяшканні здаваць у арэнду. Пры гэтым сам кантраляваў усё: ад закупкі будаўнічых матэрыялаў у Віцебску да работы на аб'екце.

— Мой двухпавярховы будынак размешчаны ў цэнтры горада, каля музея і рэдакцыі газеты. Прапаноўвалі адкрыць там рэстаран і піўбар — не пагадзіўся. Я за здарова лад жыцця. Дапамагаю сябрам у рабоце магазіна спартыўных тавараў. Мае партнёры, уладары крамы «ВелаДрайв» Аляксандр і Арцём, аказваюць дабрачынную дапамогу людзям з абмежаванымі магчымасцямі: бясплатна рамантуюць каляскі для іх, — расказвае прадпрымальнік.

Спадар Талай — член асацыяцыі наймальнікаў і прадпрымальнікаў. Лічыць, што стасункі з бізнесменамі

вельмі карысныя: ёсць магчымасць вывучаць перадавы вопыт. Сам ахвотна кансультуе пачаткоўцаў.

Дадатковы заробак — матывацыйныя выступленні ў розных краінах. Цёпла яго прымалі і ў ЗША. Наведаў каля 30 штатаў: ад Каліфорніі да Вашынгтона. Шмат з кім пазнаёміўся. У прыватнасці, з прадстаўнікамі партый, Цэнтральнай гандлёвай палаты штата Вашынгтон. Збіраецца зноў наведаць гэтую краіну, каб сустрэцца з тымі, хто яго ведае, і наладзіць новыя сувязі.

Прызнаўся, што піша кнігу. Хацеў бы зняцца ў кіно: у ролі цяжкапараненага салдата. Рыхтуецца стаць параалімпійцам у якасці плыўца.

Пра каханне і сэнс жыцця...

Аляксея — бацька двух сыноў і дачкі. Жанаты другі раз. Пазнаёміўся са сваімі будучымі жонкамі ў інтэрнеце. З былой жонкай падтрымлівае добрыя сяброўскія адносіны.

— Я яшчэ да трагедыі хацеў быць добрым мужам і татам. Думаў, як стварыць і захаваць сям'ю. Пасля трагедыі неяк зразумеў, што магу быць цікавым для жанчын, і што ў мяне будзе сям'я. І крок за крокам адбылася рэабілітацыя ўнутры мяне. Акрамя таго, мне пашанцавала з бацькамі, таму, напэўна, марыў быць добрым сем'янінам. Тое, што са мной адбылося, навучыла: дастаткова любіць адзін аднаго, свае сем'ю і бацькоў, і ўсё будзе добра, — не сумняваецца ён.

Адзін з яго жыццёвых прынцыпаў: «Калі шчаслівы сам, шчасцем падзяліся з іншым». Ён дзеліцца добрымі эмоцыямі, перажываннямі і жыццёвым вопытам з людзьмі, якія патрапілі ў цяжкую сітуацыю. Заклікае паверыць у свае сілы.

— Галоўнае, каб памкненні былі ад чыстага сэрца. Праблема становіцца праблемай, калі мы яе ўспрымаем такой. Калі выпрабаванне прыходзіць, значыць, так трэба. Усведамленне гэтага асабліва каштоўнае. Мы ў гэты свет прыходзім па вопыт. Калі б не тая трагічная вы-

Аляксея з жонкай.

падковасць, якая са мной адбылася, не было б мяне сённяшняга, такога, які я ёсць. А я, безумоўна, вельмі рады таму, які я ёсць зараз! — разважае Аляксея.

Ён заклікае дапамагаць людзям з абмежаванымі магчымасцямі. А іх — старацца змяніць сваё жыццё да лепшага.

— У выніку вы аказваеце дапамогу яшчэ і велізарнай колькасці людзей вакол... Я магу быць прыкладам для цяжкаворых. Я падарожнічаю і выступаю, жыву поўным жыццём. Але ўсё давалася няпроста. Гэта — вынік каласальнай працы і цяжкіх перажыванняў. Усё залежыць толькі ад нас саміх. Нават невялікае намаганне здольнае перавярнуць жыццё да лепшага, падарыць радасць бліжкім. А чым больш радасных людзей, тым лепей краіна, — кажа Аляксея.

Кожны новы дзень, на яго думку, — велізарны жыццёвы вопыт.

— Калі-небудзь адправімся ў свет іншы і паўстанем перад Усвышнім. Таму трэба выразна ўсведамляць, хто мы і навошта тут, — разважае ён.

Правераная жыццём парада ад Талая: як толькі прыняў рашэнне, трэба дзейнічаць, астатнія падтрымаюць, дапамогуць ажыццявіць задуманае.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.
pukshanski@zviazda.by

■ Грошы

З гэтымі паперкамі лепш не жартаваць

Летась у банкаўскай сістэме краіны было выяўлена ўжо 10 фальшывых беларускіх банкнот новага ўзору

Паводле інфармацыі прэс-службы Нацыянальнага банка краіны, летась спецыялісты нашай фінансавай сістэмы выявілі 1 129 паддробленых грашовых знакаў, з якіх 1 122 — банкноты, 7 — манеты. У параўнанні з 2015 годам агульная колькасць падобных падробак павялічылася на 8%. У Мінску выяўлена 48,3% усіх «ліпавых» грошай, а ўвогуле падобныя паперкі былі выключаны з грашовага абароту ў 53 населеных пунктах Беларусі.

Палова фальшывак — долары

Асноўную колькасць падробак традыцыйна склаў доллар ЗША — 48,4%. Доля расійскіх рублёў у гэтым спісе — 38,8%, еўра — 10,6%, а неспраўдныя беларускія рублі па-ранейшаму сустракаліся рэдка — іх доля склала 1,7%. Таксама былі выяўлены адзінкавыя паддробленыя банкноты кітайскага юаня, украінскага грыўні, фунта стэрлінгаў і польскага злотлага. Эксперты падлічылі, што паводле вынікаў мінулага года прырост колькасці фальшывых долараў да агульнага паказчыка 2015 года склаў 2,2%, расійскіх рублёў — 32,7%. А вось колькасць падробных еўра і беларускіх рублёў скарацілася на 21,6% і 5% адпаведна.

Як і раней, сярод неспраўднай амерыканскай валюты значна пераважалі банкноты наміналам 100 долараў, доля якіх складала

90,3%. Падробленыя банкноты наміналам 50 долараў занялі долю ў 6,4%.

Дамалёўваць нулі пачалі часцей

Эксперты Нацбанка паведамляюць, што з ліку выяўленых падробленых долараў ЗША 23 банкноты трапілі ў катэгорыю гібрыдных фальшывак (2015 — 21 банкнота). Яны былі выраблены з сапраўдных банкнот наміналам 1 і 5 долараў, на якіх зменены асноўныя літарна-лічбавыя малюнкi да наміналаў у 10 долараў — 3 банкноты, 20 долараў — 1 банкнота, 50 долараў — 19 банкнот. Сярод купюр падробленых расійскіх рублёў у асноўным сустракаліся банкноты наміналам 5000 і 1000 рублёў — адпаведна 71,7% і 26,7%. Прырост фальшывых банкнот наміналам 5000 расійскіх рублёў да агульнага паказчыка 2015 года склаў 51%, а наміналам 1000 рублёў — 12,5%.

Сярод «самапальных» манет — толькі еўра

Летась сярод падробных еўра прысутнічалі ўсе наміналы банкнот, за выключэннем 5 еўра. У параўнанні з вынікамі 2015 года летась адбылося перапамеркаванне неспраўдных банкнот еўра па наміналах. Колькасць банкнот наміналам 20 і 200 еўра скарацілася на 67,3% і 45% адпаведна, пры гэтым удвая павялічы-

лася падробка банкнот наміналам 100 еўра. Эксперты адзначаюць, што ўсе фальшывыя металічныя грошы былі манетамі еўра, якія выявілі пры паўторным пераліку.

Беларускія рублі «штампавалі» на прынтары

Спецыялісты рэгулятара паведамляюць, што ў мінулым годзе ў банкаўскай сістэме выяўлена 19 падробных банкнот беларускіх рублёў, 10 з якіх — фальшывыя грошы ўзору 2009 года. Нічога геніяльнага мясцовыя фальшывамакетчыкі летась не выдумлялі, бо ўсе зафіксаваныя падробленыя беларускія рублі былі «адштампаваны» без імітацыі элементаў абароны.

А вось сітуацыя з падробкай замежных заходніх валют па спосабах капіравання выяў складваецца па іншым сцэнарыі. У 81% выпадкаў фальшывых долараў ЗША і 75,2% падробленых банкнот еўра яны былі выраблены з выкарыстаннем паліграфічных тэхналогій. Для рэпрадукцыі астатніх неспраўдных долараў і еўра, а таксама беларускіх і расійскіх рублёў выкарыстоўваліся прынтарныя прылады (струйны друк і электрафагатаграфія).

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

■ Чулі?!

Квадрацыкл — не для ўдзелу ў дарожным руху

ДАІ заклікае ўладальнікаў мотаўсюдоходаў

да выканання правілаў

Апошнім часам пачасціліся выпадкі кіравання мотаўсюдоходамі, снегабалотаходамі, квадрацыкламі на аўтамабільных дарогах, засеяных палях і іншых насаджэннях.

Дзяржаўтінспекцыя нагадвае, што названыя машыны ў адпаведнасці са сваімі тэхнічнымі характарыстыкамі і асаблівасцямі канструкцыі не прызначаны для ўдзелу ў дарожным руху. Разам з тым іх уладальнікі павінны выбіраць такія месцы для перамяшчэння, каб не ствараць пагрозу бяспецы грамадзян і не прычыняць шкоду навакольнаму асяроддзю, сельскагаспадарчым угоддзям.

Дзеяннем асоб, якія не выконваюць гэтыя патрабаванні, Дзяржаўтінспекцыя і іншыя дзяржаўныя органы даеца прававая ацэнка. У бягучым годзе толькі ў сталічным рэгіёне да адміністрацыйнай адказнасці прыцягнуты 10 кіроўцаў квадрацыклаў, у тым ліку за кіраванне ў стане ап'янення.

Работа па папярэджанні парушэнняў з боку кіроўцаў такой тэхнікі працягваецца.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by